

3.2.2022

Länsi-Suomen yhteistyöalueeneuvottelu

Aika: 3.2.2022 klo 13.02 – 15.34

Paikka: Teams -etäyhteys

Paikalla:

Yhteistyöalueen edustajat

Varsinais-Suomi

Antti Parpo, valmistelujohtaja

Sirpa Rantanen, hankejohtaja

Mika Kontio, pelastuspäällikkö, hankejohtaja

Pasi Oksanen, kehittämisspäällikkö

Satakunta

Anneli Lehtimäki, muutosjohtaja, hankejohtaja

Kalevi Mäkipää, perusturvajohtaja (paikalla klo 14.03 alkaen)

Petteri Lankinen, johtajaylilääkäri

Jaana Männikkö, kuntayhtymäjohtaja

Pohjanmaa

Marina Kinnunen, johtaja

Tero Mäki, pelastusjohtaja

Erkki Penttinen, sektorijohtaja

Ministeriöiden edustajat

Kari Hakari, osastopäällikkö, STM, puheenjohtaja

Veli-Mikko Niemi, osastopäällikkö, STM, varapuheenjohtaja

Taina Mäntyranta, johtaja, STM

Minna Saario, johtaja, STM

Antti Kuopila, erityisasiantuntija, STM

Emmi Korkalainen, asiantuntija, STM

Sirkku Pikkujämsä, lääkintöneuvos, STM (paikalla klo 13.46 alkaen)

Pekka Tulokas, valmiusjohtaja, STM

Harri Jokiranta, ohjelmapäällikkö, STM

Päivi Nerg, alivaltiosihteeri, VM

Ville-Veikko Ahonen, finanssineuvos, muutosjohtaja, VM

Janne Koivukoski, pelastusneuvos, SM

1. Tilaisuuden avaus ja läsnäolijoiden toteaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.02 ja toivotti osallistujat tervetulleiksi. Todettiin läsnäolijat sekä käytiin asialista läpi. Todettiin, että käynnissä olevassa valtioneuvoston istunnossa on käsitteilyssä lisätalousarvioesitys.

2. YTA-valmistelun liittyvää ajankohtaista

- **YTA-asetusten valmistelu:** Johtaja Taina Mäntyranta esitteli YTA-asetusten valmistelun tilannetta. Valtioneuvoston asetus sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueista (91/2022) on hyväksytty 27.1.

valtioneuvoston istunnossa. Järjestämislain 36§ ja 37§ mukaisten asetusten valmistelua varten kootaan työryhmä, jossa olisi edustettuna kaikki hyvinvointialueet. Suunnitteilla on myös työryhmän alainen työvaliokunta, joka osaltaan valmistelisi asetusten sisältöä. Asetukset on suunniteltu annettavan kesän 2022 jälkeen. Aiemmissa YTA-neuvotteluissa keskustellun pohjalta on myös todettu, että alueiden valmistelua voitaisiin tukea laatimalla mallipohja YTA-sopimukselle.

- **Valmius ja varautuminen:** Johtaja Pekka Tulokas esitteli järjestämislain 50§ mukaisen asetusvalmistelun tilannetta. Valmiustoiminta perustuu kuntien, hyvinvointialueiden, YTA-tason sekä kansallisen tason yhteistyöhön. Yhteistyösopimus valmistellaan sote-järjestämislain 36 §:ssä tarkoitettujen valmiuden ja varautumisen tehtävien osalta yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Valmiuskeskusten valmistelu on erityisen tärkeää soviitta yhteen kansallisesti, YTA-tasojen välillä. Myös YTA-alueiden yhteisen työryhmän perustamista on keskusteltu. Valmisteluun liittyen toivotaan matalalla kynnyksellä yhteydenottoja ministeriöön.
- **TKKI erillisvalmistelu:** Johtaja Taina Mäntyranta esitteli kuluva vaalikauden TKKI-valmistelua. TKKI:n strategisia tavoitteita ryhdytään valmistelemaan osana kansallisten strategisten tavoitteiden prosessia. Rahoituksen osalta vuonna 2022 valmistellaan AMK-harjoittelukorvausten siirtoa palvelujärjestelmälle valtion varoista korvattavaksi sekä EVO-korvausselvityksiä erikoislääkärikoulutuksen osalta. Rakenteiden osalta valmistellaan teknisiä muutoksia OSKE-asetukseen, jotta hyvinvointialueiden aloittamiseen liittyvän siirtymäkauden toiminta mahdollistuu. Mahdolliset laajemmat muutokset edellyttävä erilliselitystä.
- **Yliopistosairaalaselvitys:** Lääkintöneuvos Sirkku Pikkujäämsä esitteli yliopistosairaaloiden roolien, tehtävien ja rahoituksen kokonaisuutta. Valmistelutyö pohjautuu eduskunnan lausumaan EV 111/2021. Selvitys yliopistollisten sairaaloiden tehtävistä ja rooleista HVA-rakenteessa julkaistiin joulukuussa 2021. Lainsäädännön valmistelua tehtävien ja yliopistollisten sairaaloiden yhteistyöhön liittyen on tehty vuoden 2021 lopusta alkaen. Valtio ei tule sääntelemään hyvinvointialueiden organisoitumista aiheeseen liittyen. Tehtävien rahoittamisen vaihtoehtoja valmistellaan valtiovarainministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön virkamiestyönä.

Muistutettiin, että terveydenhuoltolaki ja keskittämis- ja päivystysasetus ovat voimassa, joten poikkeuslupia tulee hakea hyvinvointialueiden kautta (ei kuntien tai sairaanhoitopiirien).

Todettiin että eduskunnan Länsi-Pohjan ja Itä-Savon keskussairaaloita koskevan lausuman osalta hallitus antaa esityksen eduskunnalle kevätistuntokaudella 2022.

Lisäksi on käynnissä selvitys liittyen julkisomisteisiin yhtiöihin ja alihankintoihin.

STM muistutti, että sosiaalialan osaamiskeskusten siirtyessä uuteen hyvinvointialuerakenteeseen on olennaista, että siirto tapahtuu hallitusti ja että nykyisten osaamiskeskusten keskeiset henkilöstöratkaisut, rahoitus ja hankkeet turvataan muutoksessa. Ministeriössä on keskusteltu kehittämisohjelman käynnistämisestä aiheeseen liittyen. Valmisteluun liittyen toivotaan matalalla kynnyksellä yhteydenottoja ministeriöön.

Keskustelussa todettiin, että alueilla on pohdittu riittävän oman tuotannon rajoja työterveyshuollon osalta. Aihe on päätetty nostaa järjestämisen valmisteluryhmän keskusteluun.

3. Yhteistyöalueiden lakisäätteiset tehtävät lyhyesti

Ei todettu tarvetta käsitellä tehtäviä erikseen.

4. Yhteistyöalueen valmistelun nykytila

4.1. Toimeenpanon tilanteesta YTA-alueella.

Asiantuntija Emmi Korkalainen esitteli YTA-alueen tilannekuvakatsauksen.

Tilannekuvakoonti tulee muuttumaan kevään aikana siten, siten, että se tarkastelee jatkossa tehtäväkokonaisuuksien valmistumisen sijaan alueen valmiutta ottaa tehtäväkokonaisuus vastaan. Kansallisessa tilannekuvakoonnissa valtaosa YTA-tasoisien tehtävien tavoiteaikatauluista on ajoitettu alkamaan maaliskuusta 2022.

4.2. YTA-sopimuksen valmistelun nykytilanne, yleiskatsaus

Keskustelussa todettiin, että varsinaista YTA-sopimuksen valmistelua ei ole aloitettu.

Varsinais-Suomen hyvinvointialue vastaa kaksikielisten hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen laatimisen koordinoimisesta. Valmistelujohtaja Antti Parpo totesi, että kaksikielisten alueiden osalta lähtee helmikuulla kutsu työskentelyn aloittamiseksi.

Hankejohtaja Sirpa Rantanen totesi, että erikoissairaanhoidon järjestämissopimus on hyväksytty hiljattain. TYKSn erityisvastuualueen tiede- ja tutkimusstrategia on päivitetty vuosille 2021-2025. Yhteinen ensihoitokeskus toimii virtuaalisesti. Sote-valmiuskeskuksen suunnittelun työryhmä aloitti toimintansa vuonna 2019. Työryhmää on laajennettu kattamaan ympäristöterveydenhuolto, perusterveydenhuolto ja sosiaalityö. Myös hoitolaitoskuljetuksen yhteistyöselvitys on tehty vuonna 2020.

Erikoissairaanhoidon järjestämissopimus on mahdollista ottaa pohjaksi YTA-yhteistyösopimuksen valmistelussa, mutta päätöksiä valmistelun etenemisestä ei ole tehty. Koulutus- ja opetusyhteistyö, perusterveydenhuolto ja sosiaalihuolto tulee ottaa vahvasti mukaan. Myös tiede- ja tutkimusstrategiasta saadaan hyvää pohjaa sopimuksen valmisteluun.

Sote-valmiuskeskuksen tavoitteet on esitelty ERVA-johtoryhmälle. Seuraavaksi valmistellaan tarkemmat toteutussuunnitelmat. YTA-tasolle on suunniteltu varattavaksi oma suunnittelija-resurssi. Krivat on hankittu ja Virve-ryhmät on tarkistettu. Ympäristöterveydenhuolto on ollut tiiviisti mukana yhteistyössä. Ensihoitokeskuksen ja hoitolaitossiirtoselvityksen osalta on yhtenäistetty monia käytäntöjä, suunniteltu yhteisten hankintojen mallia ja valmisteltu poikkeavien kuljetusvälineiden hankkimista.

Johtaja Pekka Tulokas totesi, että valmiuden osalta yhden suurimmista riskeistä muodostavat ICT-järjestelmät. Olisikin tärkeää, että hyvinvointialueiden käynnistymistä varten laadittaisiin suunnitelmat turvalliseen siirtymään ja häiriötilanteiden varalle olisi pohdittu toimintamallit.

Keskustelussa todettiin, että alueiden yhteiselle valmiuskeskusten työryhmälle olisi tarvetta, jotta valmiuskeskusten mallit olisivat alueittain samanlaisia. Myös pelastustoimen olisi tärkeää olla mukana ryhmässä.

Pelastusneuvos Janne Koivukoski totesi, että pelastustoimen puolelta puuttuu yhteistoiminta-alue-tason lainsäädäntö. Ensihoitopalveluiden sekä tilanne- ja johtokeskuksien osalta toivotaan hyvinvointialueiden ja YTA-tason yhteistyötä. Sisäministeriö onkin valmistelemassa YTA-tason yhteistyölle lainsäädäntöä.

Pelastuspäällikkö Mika Kontio nosti esiin, että Varsinais-Suomella on luontevat yhteistyösuhteet Satakuntaan ja Pohjanmaalle. Pelastustoimessa tehdään hyvää yhteistyötä ja on tunnistettu rajapintoja myös muihin toimintoihin.

Keskustelussa todettiin, että sote-puolella yhtenäinen johtaminen häiriö- ja poikkeustilanteissa on vaatinut säädösmuutoksia ja poikkeusolojen neuvottelukunta on ollut hyvin tarpeellinen toimija. Tämä puoltaisi sitä, että pelastustoimen puolellakin huolehditaan riittävästä lainsäädäntöpohjasta.

4.3. Hyvinvointialueiden valmistelun tilanne tarkemmin

Johtaja Taina Mäntyranta alusti aihetta todeten, että sote-järjestämislaissa on määritelty investointisuunnitelman hyväksymismenettely. Mikäli YTA-sopimus ja hyvinvointialueen investointisuunnitelma ovat ristiriidassa, sosiaali- ja terveysministeriö voi jättää osasuunnitelman hyväksymättä. Vaikutuksiltaan laajakantoisten hankintojen osalta on myös varmistettava tarkoituksenmukaisin hankintataso, joka voi yksittäisen hyvinvointialueen sijaan olla yhteistyöalue. Investointien näkökulmasta olisi eduksi, että YTA-sopimuksen valmistelu aloitettaisiin hyvissä ajoin.

Alueen puheenvuorossa tuotiin esille, että alustavasti on keskusteltu, että sopimuksen valmistelua pyrittäisiin aloittamaan pian ja perustettaisiin yhteinen YTA-tason valmisteluryhmä. Valmistelussa hyödynnettäisiin aikaisempaa valmistelua lain vaatimukset ja alueen omat tavoitteet huomioiden. Palveluverkkoanalyysi puuttuu vielä ja investointisuunnitelmat ovat pintapuolisia.

Käytiin lyhyesti keskustelua alueella vuokrattavaksi tulevista kiinteistöistä, sillä oletuksena on, että alueilla useita kiinteistöjä tullaan tarjoamaan vuokralle. Ministeriö korosti toiminnan suunnitelmallisuuden tärkeyttä sekä ylivelkaantumisen ja kilpavarustelun välttämistä.

Johtaja Minna Saario alusti ICT-kokonaisuutta. Tiedonhallinta on olennainen osa myös YTA-tason valmistelua, mm. tietoturvallisuus on yhteistyöaluetasosta tehtävää. ASPOjen osalta on toivottu, että alueet suunnittelisivat mahdollisia investointeja yhdessä. YTA-tasolla on hyvä keskustella myös mahdollisista asiakkaiden sähköisistä palveluista ja muista digitalisaatioratkaisuista.

Valmistelujohtaja Antti Parpo totesi, että Varsinais-Suomessa luodaan seuraavaksi pysyvä malli jatkuvalla tietojen siirrolle, kyvykkyyttä alueella kasvatetaan. Rahoitusta on priorisoitava kriittisiin toimintoihin. YTA-tason yhteistyössä nähdään merkittäviä hyötyjä. ASPOja on Varsinais-Suomessa useita, joten seuraavaksi lähdetään konsolidoimaan nykyisiä järjestelmiä. Toimeenpano ei kuitenkaan vielä ole alkanut. Osa järjestelmistä on vanhentuneita. Kokonaisjärjestelmähankintoja ei ole suunniteltu tehtävän. Autti- järjestelmää pyritään ottamaan käyttöön kunnissakin.

Digipalveluiden kehittäminen on alueella ollut paikoin pysähtynyt tai hidastunut, ASPO-järjestelmien hajanaisuuden vuoksi. Digitalisaatiokehitystä ei voida toteuttaa, jollei ASPO-järjestelmiä saada konsolidoitua.

Johtaja Marina Kinnunen totesi, että Pohjanmaan hyvinvointikuntayhtymässä on todettu, että järjestelmäversioita on tällä hetkellä lukuisia ja yhtenäisten järjestelmien tarve on suuri. Henkilöstö joutuu käyttämään eri järjestelmiä päällekkäin ja osa järjestelmistä ei toimi. Lisäksi Kruunupyylle on hankittava oma järjestelmä. Järjestelmien tulee toimia myös kaksikielisinä. Sosiaalihuollon järjestelmiä on pyritty konsolidoimaan. YTA-tason yhteistyö on tärkeää, ja lisäksi potilasliikennettä on myös Etelä-Pohjanmaan ja Soiten suuntaan. Vaasassa on käytössä kaksi ASPOa. Kumppanuussopimus TIETO:n kanssa on voimassa vielä 4 vuotta.

Finanssineuvos Ville-Veikko Ahonen totesi, että vuodenvaihteessa käytössä on yleiskatteellinen rahoitus, jossa on investointien ja lainanottovaltuuksien rajoitukset. Alueet eivät voi kehittää ICT:tä pitkäjänteisesti, mikäli ollaan riippuvaisia valtionavustuksista.

5. Asetusvalmistelusta ajatuksia alueilta asetuksilla täsmennettäviksi asioiksi

Ei erityisiä nostoja asetusvalmistelussa huomioitaviksi aiheiksi, todettiin että ehdotuksia voi toimittaa asetusvalmistelua varten perustettavalle työryhmälle.

6. Ehdotuksia YTA-neuvottelujen toteuttamisesta jatkossa

Todettiin, että alueet saavat neuvotteluiden jälkeen palautekyselyn neuvotteluiden kehittämiseksi.

7. Muut esille nousevat asiat

Veli-Mikko Niemi totesi, että OT-keskusten valmistelussa lähtökohtana on, että hyvinvointialue on liian pieni toimintayksikkö. Valtion koulukotiratkaisut ovat tulossa lähiaikoina keskusteluun. OT-keskuksen tasolla voidaan käydä läpi mm. päihkeitä käyttävien äitien palveluita ja kriisipsykologisia palveluita maahanmuuttajille, sekä muita peruspalveluiden kaltaisia toimintoja jotka kuitenkin edellyttävät erityisosaamista ja olisivat siten hyvä toteuttaa verkostomaisesti.

8. Tilaisuuden päätös

Puheenjohtaja kiitti osallistujia ja päätti kokouksen klo 15.34.